

Kérdések és válaszok a TISZA Takarékszövetkezettel kapcsolatban

1. Milyen intézkedést hozott a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezete (SZHISZ) a TISZA Takarékszövetkezettel (Takarékszövetkezet) szemben?

Az SZHISZ Igazgatósága december 5-én – a vonatkozó törvényi szabályozásnak megfelelően (Szhitv. 15.§ (7) b) pontja) – azonnali hatállyal kizárta a Takarékszövetkezetet az Integrációs Szervezetből. A döntésre azért volt szükség, mert a Takarékszövetkezetnél az integrációs törvény alapján végzett szakértői vizsgálat pénzügyi válsághelyzetet tárt fel. Az SZHISZ Igazgatósága döntéséről a jogszabályoknak megfelelően tájékoztatta a Magyar Nemzeti Bankot. A Magyar Nemzeti Bank ezt követően visszavonta a TISZA Takarékszövetkezet működési engedélyét.

2. Miért zárta ki az Integrációból a TISZA Takarékszövetkezetet az SZHISZ? Milyen pénzügyi hiányosságokat tárt fel a szakértői vizsgálat?

A TISZA Takarékszövetkezetnél szeptemberben hirdetett válsághelyzetet és függesztette fel az intézmény ügyvezetését a Takarékbank Zrt., miután az integrációs törvény alapján indított szakértői vizsgálat súlyos működési szabálytalanságokat és tőkehiányt tárt fel. A krízishelyzetben lévő takarékszövetkezet működésének irányítására és további vizsgálatok lefolytatására átmenetileg két új ügyvezetőt nevezett ki a szektor központi bankja. A további helyszíni vizsgálatok során azonban újabb tőkehiányra, valamint súlyos hitelezési szabálytalanságokra is fény derült, ami nyilvánvalóvá tette: alultőkésítettsége miatt a takarékszövetkezet nem lesz képes a jogszabályoknak megfelelő működés helyreállítására.

A szakértői vizsgálat válsághelyzetet állapított meg a Takarékszövetkezetnél: az intézmény saját tőkéje 2014. szeptember 30-án negatívba fordult, szavatolótőkéjének hiánya meghaladta a 700 millió forintot. Az intézmény kedvezőtlen hitelezési mutatója megállíthatatlanul romlik: a 90 napon túli késedelmes hitelek aránya 2014. szeptember 30-án már elérte a 21 százalékot, azaz a törvényben meghatározott plafon közel kétszeresét. A takarékszövetkezet jogszabályokat sértő hitelezési gyakorlata olyan hitelportfólió kialakulásához vezetett, amelynek összetétele kritikus azonnali és jövőbeni kockázatokat rejt magában: lehetetlenné teszi a további tőkevesztés megakadályozását, végső soron a takarékszövetkezet ésszerű piaci eszközökkel történő megmentését.

3. Mi a következménye az Integrációs Szervezetből való kizárásnak?

Az SZHISZ az integrációs törvény előírásának megfelelően döntéséről haladéktalanul tájékoztatta a Magyar Nemzeti Bankot (MNB). Az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa a jogszabályi előírásoknak megfelelően elrendelte a takarékszövetkezet működési engedélyének visszavonását, felügyeleti biztosokat rendelt ki az intézményhez, valamint haladéktalanul elrendelte a betétek kifizetésének tilalmát. Az MNB egyúttal megtiltotta a Takarékszövetkezetnek újabb kockázatvállalással járó ügyletek kötését, vagy hitel- és kölcsönszerződésben foglalt határidők meghosszabbítását.

A döntés napjától a kirendelt felügyeleti biztosok feladata lesz a Takarékszövetkezet teljes irányítása, különös tekintettel a betétesek pénzének védelmére. Ezzel elindult az a folyamat, amely azt a célt szolgálja, hogy a betétesek mielőbb a pénzükhöz juthassanak: az illetékes szervezetek és hatóságok mindent megtesznek a pénzügyi válsághelyzet gyors és határozott kezelésére, a betétesek kártalanítására. Ez az intézményrendszer korábban, minden hasonló esetben bizonyított már: sokkal nagyobb méretű és lényegesen több betétet érintő kártalanítás esetén is három héten belül megkezdődött a betétesek kifizetése.

4. Kiket érint a kártalanítás?

Az intézmény működési engedélyének MNB általi visszavonását követően az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) akár 100 ezer eurós összeghatárig (több mint 30 millió forintig) kártalanítja a Takarékszövetkezet biztosított követeléssel bíró betéteseit. A TISZA Takarékszövetkezet mintegy 10 ezer betétese közül mindössze 17 olyan ügyfél van, amely ezen összeghatár feletti betétrésszel rendelkezik.

5. Mekkora a piaci súlya és a működési területe a Takarékszövetkezetnek? Van-e esély arra, hogy a TISZA Takarékszövetkezet problémái miatt bármely másik vagy pénzügyi piaci szereplő nehéz helyzetbe kerül Magyarországon?

Elszigetelt esetről van szó, amely nincs hatással a szövetkezeti hitelintézeti szektor többi szereplőjére. A TISZA Takarékszövetkezet piaci súlya ugyanis csekély, mérlegfőösszeg szerinti piaci részesedése nem éri el a teljes hitelintézeti szektor 0,1 ezrelékét sem. A takarékszövetkezet tevékenységi területe földrajzilag lehatárolt elsősorban Jász-Nagykun-Szolnok megye egyes részeire korlátozódik.

6. Miért volt szükség az intézmény kizárására, az SZHISZ mint intézményvédelmi szervezet miért nem segíti meg a Takarékszövetkezetet?

Miután az integrációs törvény alapján végzett vizsgálat újabb súlyos szabálytalanságokat, több száz milliós tőkehiányt tárt fel a Takarékszövetkezetnél, nyilvánvalóvá vált, hogy a tulajdonosok nem képesek a tőkehelyzet rendezésére és a jogszabályoknak megfelelő működés helyreállítására. A súlyos működési problémák és az alultőkésítettség miatt ésszerű piaci alapon, ésszerű piaci eszközökkel a takarékszövetkezet menthetetlennek, működésének fenntartása tarthatatlannak bizonyult, ezért az állam sem teheti meg, hogy az adófizetők pénzéből mentse meg az intézményt. Ha ezt az SZHISZ mégis megtenné, felelőtlenül járna el.

Az állam által az SZHISZ-nek juttatott 136 milliárd forint célja, hogy a felelősen gazdálkodó, átláthatóan működő ágazati szereplők garanciaközösségét működtesse, biztosítsa a szigorodó uniós elvárások szerinti tőkemegfelelésüket, valamint teljes körűen garantálja betéteseik biztonságát.

7. Milyen jogszabályokat sértett meg a Takarékszövetkezet?

A vizsgálat megállapította, hogy a Takarékszövetkezet nem felel meg a hitelintézetek számára a hitelintézeti törvényben (Hpt.), valamint a prudens működésre vonatkozó más jogszabályokban foglalt előírásoknak és követelményeknek. A takarékszövetkezet többek közt nem tett eleget a hitelintézeti törvényben rögzített céltartalék-képzési, illetve értékvesztés elszámolási kötelezettségének, több alkalommal megsértette a számvitelre, a független és megbízható irányításra, illetve ellenőrzésre vonatkozó előírásokat.

8. Hol tart a takarékszövetkezetek átvizsgálása, várhatóak-e újabb takarékszövetkezeti csődesetek?

A TISZA Takarékszövetkezet kizárásával lezárult a takarékszövetkezeti szektor megtisztulása, a múltból örökölt problémák feltárása és orvoslása. A Takarékbank Igazgatóságának döntése nyomán december 5-én újabb 39 szövetkezeti hitelintézettel bővült, ezzel 117 tagra nőtt és teljes körűen kiépült a takarékszövetkezetek garanciaközössége. Ezzel az előzetes terveknek megfelelően létrejött Magyarország legbiztonságosabb és legátláthatóbb hitelintézeti szövetsége.

A TISZA Takarékszövetkezet válsághelyzetére annak az átvizsgálásnak a során derült fény, amelyet a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. a tavaly nyáron elfogadott integrációs törvény előírásai szerint indított el 121 szövetkezeti hitelintézetenél. Az átvizsgálás célja, hogy

kiszűrje a korábban – megfelelő ellenőrzési rendszer híján – átláthatatlanul működő szövetkezeti szektorból a felelőtlenül gazdálkodó, a betétesek pénzét kockáztató intézményeket.

A TISZA Takarékszövetkezet esete újra bebizonyította: a szektor megtisztulása és megújítása érdekében elkerülhetetlen volt az integráción belüli ellenőrzési-felügyeleti rendszer létrehozása, továbbá a szövetkezeti hitelintézeti szektor átvizsgálása.

9. A hitelszövetkezet csődje után biztonságban tudhatják a pénzüket a szövetkezeti hitelintézetek betétesei?

A TISZA Takarékszövetkezet kizárásával lezárult a takarékszövetkezeti szektor megtisztulása, a múltból örökölt problémák feltárása és orvoslása. A Takarékbank Igazgatóságának döntése nyomán december 5-én újabb 39 szövetkezeti hitelintézettel bővült, ezzel 117 tagra nőtt és teljes körűen kiépült a takarékszövetkezetek garanciaközössége.

A garanciaközösség révén mostantól a betétesek kettős védelmet élveznek: az OBA keretén felül a szövetkezeti hitelintézetek, a Takarékbank és az SZHISZ teljes vagyona mértékéig nyújt majd fedezetet a betétesek követeléseikért. Minden egyes takarékot, és az integráció egészét 300 milliárd forintnyi tőke védi. Ezzel az előzetes terveknek megfelelően létrejött Magyarország legbiztonságosabb és legátláthatóbb hitelintézeti szövetsége.

10. Mit kell tudni az SZHISZ-ről és a Takarékbankról?

A Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezetét (SZHISZ) a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló törvény hozta létre mint a hazánkban működő szövetkezeti hitelintézetek **közös intézményvédelmi és szabályozó szervezetét**, és egyben a szervezetet a korábbi intézményvédelmi alapok – OTIVA, HBA, TAKIVA, REPIVA – jogutódjaként jelölte ki.

A Szervezet tagjai a hazai szövetkezeti hitelintézetek – takarékszövetkezetek, hitelszövetkezetek, illetve kisebb bankok –, valamint az integráció központi bankja, a Magyar Takarékbank Zrt. és a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. Az SZHISZ feladata az integráció működésének szabályozása, valamint az intézményvédelmi és felügyeleti feladatok ellátása. Az SZHISZ ennek megfelelően közös, egységes szabályzatokat dolgoz ki és fogad el a szektor egészére vonatkozóan, vizsgálja az egyes szövetkezeti hitelintézetek működését és gazdálkodását.

Az 1989-ben alapított **Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt.** (TakarékBank) a szövetkezeti hitelintézeti integráció versenyképes és prudens működését szabályozó, irányító, koordináló és felügyelő központi bank, befektetési bank, legfontosabb ügyfelei a szövetkezeti hitelintézetek. A Takarékbank szabályozza és irányítja az integrációban részt vevő hitelintézetek egységes banki működését, koordinálja és ellenőrzi üzleti működésüket, valamint korszerű termékeket és szolgáltatásokat nyújt számukra.

További információ: www.mnb.hu